

OnlyFans і податки: Верховний Суд сформував важливий підхід до доказування доходів

Самого факту отримання ДПС інформації про доходи українця від іноземної платформи недостатньо для автоматичного донарахування податків. Верховний Суд у 2026 році сформував важливі орієнтири для податкових спорів щодо доходів від OnlyFans та інших цифрових платформ.

У 2025–2026 роках в українських судах почала формуватися окрема категорія податкових спорів щодо доходів, отриманих фізичними особами від британської компанії **Fenix International Ltd**, яка управляє платформою OnlyFans.

Підставою для перевірок стала податкова інформація, отримана Україною від компетентного органу Сполученого Королівства щодо доходів українських резидентів.

Однак судова практика 2026 року показала важливий нюанс: наявність такої інформації ще не означає, що визначена ДПС сума податкових зобов'язань автоматично є правильною.

Що змінив Верховний Суд

Однією з ключових стала постанова Верховного Суду від 17 червня 2026 року у справі № 240/22077/25.

Суд визнав, що інформація, отримана ДПС у межах міжнародного обміну податковою інформацією, є законним джерелом інформації та може використовуватися для податкового контролю.

Водночас Верховний Суд фактично розмежував дві речі: отримати інформацію про можливий іноземний дохід і належним чином довести суму податкового зобов'язання.

Сама міжнародна податкова інформація не звільняє контролюючий орган від необхідності довести обставини, з якими закон пов'язує виникнення податкового обов'язку.

У цій справі рішення попередніх інстанцій були скасовані, а справу направили на новий розгляд.

Що саме має бути доведено

Із позиції Верховного Суду можна виділити щонайменше три ключові питання.

1. Яка саме сума передана платформою

Необхідно встановити, чи зазначена в міжнародній податковій інформації сума є:

- фактично отриманим платником доходом;
- загальним оборотом облікового запису;
- сумою до утримання комісії платформи;
- іншим узагальненим показником.

Це принципово впливає на визначення бази оподаткування.

2. Коли фактично отримано дохід

Для валютних доходів важлива не лише сума в доларах США або іншій валюті, а й **дата отримання кожної виплати**.

Податковий кодекс передбачає перерахунок валютного доходу у гривню за курсом НБУ, який діє на момент нарахування або отримання такого доходу. Тому використання одного курсу, наприклад станом на 31 грудня відповідного року, може призвести до іншого результату, ніж перерахунок кожної фактичної виплати.

3. Чи можна достовірно ідентифікувати

платника

Верховний Суд також звернув увагу на необхідність встановлення зв'язку між інформацією платформи та конкретною фізичною особою.

При цьому сама відсутність РНОКПП або реквізитів банківського рахунку ще не робить інформацію непридатною.

Оцінюватися можуть сукупно: ім'я та прізвище, дата народження, електронна пошта, username, внутрішні ідентифікатори акаунта, а також порядок ідентифікації та верифікації користувачів самої платформи.

Але це не означає, що всі донарахування можна скасувати

Вже 6 серпня 2026 року Верховний Суд розглянув іншу справу № 600/2950/25-а.

За її матеріалами йшлося про інформацію щодо отримання у 2022 році від Fenix International Ltd **154 525 доларів США**. У цій справі суди дослідили процедуру верифікації користувача платформи та інші докази, а сама платниця не надала доказів, які б спростовували отримання зазначеного доходу.

У результаті касаційна скарга була залишена без задоволення.

Таким чином, між двома рішеннями Верховного Суду немає обов'язково суперечності. Навпаки, вони демонструють один важливий практичний принцип:

Результат податкового спору значною мірою залежить від доказової бази конкретної справи та активності самого платника.

Просто заперечувати інформацію ДПС недостатньо

Якщо платник отримав запит ДПС або вже оскаржує результати перевірки, стратегія «я не погоджуюся з інформацією податкової» сама по собі є слабкою.

Необхідно працювати з доказами. Зокрема, практичне значення можуть мати:

- банківські виписки щодо фактичних надходжень;
- інформація платіжних систем;
- звіти платформи про виплати;
- інформація про утриману платформою комісію;
- дати окремих виплат;
- власний розрахунок гривневого еквівалента надходжень;
- документи щодо ідентифікації акаунта;
- документи, які спростовують або уточнюють дані, отримані ДПС.

Не менш важливо перевіряти **процедуру призначення та проведення самої податкової перевірки**, зокрема правильність направлення запиту, наказу про перевірку та інших документів.

Як оподатковуються іноземні доходи

Загальне правило Податкового кодексу залишається незмінним: якщо джерело виплати оподатковуваного доходу є іноземним, такий дохід включається до загального річного оподатковуваного доходу отримувача та підлягає декларуванню.

Тому нова практика Верховного Суду **не означає звільнення доходів з OnlyFans чи інших іноземних платформ від оподаткування**.

Її значення в іншому. ДПС повинна не лише послатися на отриману з-за кордону інформацію, а належно обґрунтувати: **хто саме отримав дохід, яку суму фактично отримано, коли її**

отримано та як розраховано відповідне податкове зобов'язання.

Висновок

Судова практика щодо OnlyFans у 2026 році переходить на новий етап.

Питання вже полягає не стільки в тому, чи має право ДПС використовувати інформацію, отриману від іноземних податкових органів. Верховний Суд фактично підтвердив таку можливість.

Основний податковий спір зміщується в площину достатності та якості доказів.

Тому особам, які отримували доходи через OnlyFans або інші іноземні цифрові платформи, варто не ігнорувати запити контролюючого органу та максимально зберігати документи щодо фактичних виплат, комісій і руху коштів.

А якщо перевірка вже проведена, розрахунок ДПС доцільно аналізувати окремо за кожним елементом: сума доходу, дата його отримання, валютний курс, ідентифікація платника та дотримання процедури перевірки.

Команда АО «Західна Правова Група» супроводжує податкові спори, пов'язані як із донарахуваннями за результатами перевірок, так і з процедурними порушеннями з боку контролюючих органів. У подібних категоріях справ належна оцінка способу вручення документів, строків оскарження, порядку призначення перевірки та дотримання вимог Податкового кодексу України часто має вирішальне значення для захисту прав платника.

Переваги АО «Західна Правозахисна Група»:

- досвідчені адвокати податкової практики та податкові консультанти;

- *напрацьовані вдалі кейси з оскарження;*
- *наданню послуги передуює детальний аналіз ситуації, моделювання її розвитку і податкове планування;*
- *налагоджені процеси дистанційної, комфортної та безпечної для замовника комунікації;*
- *справедлива та розумна вартість послуг.*

Заповніть форму зворотного зв'язку, і ми надамо Вам первинну консультацію.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Приєднуйтеся до нашого ТГ каналу: [Група Компанія Вікторія](#) – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

victorija.ua

Указ № 538/2025: податкові перевірки та мораторій на втручання в бізнес

21 липня 2025 року уведено в дію рішення РНБО, що встановлює мораторій на **безпідставні перевірки бізнесу** та будь-яке надмірне втручання державних органів у діяльність підприємців в умовах воєнного стану. Мета рішення, зокрема, – зменшення тиску на сумлінний бізнес. Нижче проаналізовано положення указу з погляду податкових перевірок – хто підпадає під такі перевірки, за яких умов вони проводяться та який підхід закладається до їх здійснення.

Категорії суб'єктів, охоплені податковими перевітками

Указ чітко визначає, для яких категорій платників податків податкові перевірки обмежуються або допускаються. Зокрема, Кабінету Міністрів доручено запровадити обмеження на проведення перевірок щодо двох груп суб'єктів:

- **Авторизовані економічні оператори (АЕО).** Підприємства, що мають статус АЕО, належать до категорії довірених бізнес-операторів. Відповідно до указу, **перевірки таких суб'єктів господарювання призупиняються** (не проводяться) в межах мораторію. Це означає, що компанії з підтвердженою надійністю та прозорістю (якими є АЕО) звільняються від планових податкових перевірок на період дії мораторію.
- **Підприємства / підприємці з незначним ступенем ризику.** Йдеться про бізнес із низьким рівнем податкових ризиків за оцінками контролюючих органів. Указ встановлює, що **суб'єкти господарювання, віднесені до незначного ризику,**

також не підлягають перевіркам під час дії мораторію. Це спрямовано на те, щоб сумлінні платники податків, які не допускають суттєвих порушень, не зазнавали зайвого контролю.

- **Виняток – сфера підакцизних товарів.** Указ робить важливе уточнення: обмеження на перевірки **не поширюється** на суб'єкти, діяльність яких пов'язана з обігом підакцизних товарів (алкоголь, тютюн тощо). Тобто навіть якщо підприємство має статус АЕО чи низький ризик, але працює у високоризиковому «тіньовому» секторі підакцизної продукції, мораторій його **не захищає**. Такі галузі віднесені до особливо ризикових, щоб **не допустити появи нових «сірих» схем** ухилення від сплати акцизів.
- **Інші категорії бізнесу.** Для підприємств, які **не** належать до АЕО чи категорії незначного ризику (тобто мають середній або високий ризик), **мораторій фактично не застосовується**. Отже, **звичайні та високоризикові платники** залишаються під наглядом податкових органів – **їхні перевірки можливі**, але за новими принципами (див. далі про умови та підхід). Таким чином, основний фокус контролю зміщується на бізнес із підвищеним ризиком порушень податкового законодавства.

Умови та порядок проведення податкових перевірок

Воєнний стан і мораторій. Указ набирає чинності з моменту оприлюднення (21 липня 2025 року) і запроваджує **тимчасове обмеження на перевірки бізнесу** в період дії воєнного стану. Фактично це означає, що **планові та безпідставні перевірки** з боку правоохоронних, податкових, митних та інших контролюючих органів **тимчасово заборонені**. Перевірки мають здійснюватися **лише у виключних випадках** – коли для цього є вагомі підстави.

Ризик-орієнтований підхід. Головна умова проведення будь-якої податкової перевірки за новими правилами – **наявність обґрунтованого ризику** потенційного порушення. Уряд зобов'язаний удосконалити методику так, щоб **контроль був точковим – тільки там, де є обґрунтовані ризики порушень**. Указ прямо передбачає запровадження **ризик-орієнтованого підходу при визначенні доцільності перевірок** суб'єктів господарської діяльності. Тобто рішення про проведення податкової перевірки повинно прийматися не довільно, а **на основі аналізу ризиків** – наприклад, виявлених показників можливого ухилення від оподаткування, порушень митних правил або контрабанди.

Порядок ініціювання перевірок. Відтепер органи Державної податкової служби та інші контролюючі структури мають ініціювати перевірки **лише за наявності чітких критеріїв ризику**. Ручне або безсистемне втручання в діяльність підприємств має бути унеможливлене. Для цього в рішенні РНБО закладено заходи з **цифровізації системи державного нагляду**, аби усунути людський фактор у призначенні перевірок. Планується впровадити інтегрований автоматизований модуль, який відстежуватиме ризики та координуватиме перевірки між органами контролю, щоб **уникнути дублювання** їхніх функцій. Таким чином, ініціювання податкової перевірки відбуватиметься через систему ризик-менеджменту: **якщо автоматизований аналіз вказує на високий ризик порушення, тоді перевірку буде призначено**, і навпаки – за відсутності сигнальних ризиків перевірок не проводитимуть.

Часові рамки та координація. Уряд та інші органи отримали конкретні доручення з чіткими дедлайнами для впровадження нових правил. Зокрема, **невідкладно** слід підвищити ефективність податкового і митного контролю за згаданими умовами. Протягом одного місяця після указу необхідно проаналізувати чинне регулювання державного нагляду і подати пропозиції, як **мінімізувати негативний вплив перевірок на бізнес**, скоротити витрати підприємців на виконання вимог контролю та усунути паралельний нагляд різними органами. Це означає, що **мораторій**

має діяти доти, доки не буде створено оновлену систему контролю, але вже зараз розпочато перегляд підходів. Додатково, правоохоронним органам і прокуратурі рекомендовано протягом місяця переглянути відкриті кримінальні провадження щодо підприємців та закрити або пом'якшити ті з них, що безпідставно обмежують діяльність бізнесу. Таким чином, на час воєнного стану фактично впроваджується мораторій, а після його завершення нова система ризик-орієнтованих перевірок має забезпечити збалансований контроль.

Загальний підхід до податкових перевірок у документі

Пріоритет – підтримка доброчесного бізнесу. Указ № 538/2025 закладає політику лояльності до сумлінних платників податків та переорієнтації контролю на реальні загрози. Головна ідея – «не нашкодити» бізнесу, який працює чесно, особливо в умовах війни, коли економічна активність критично важлива для держави. Рішення РНБО прямо вказує на необхідність **оптимізації податкового та митного контролю** і покращення умов ведення бізнесу. Це означає мінімізувати надмірні перевірки, усунути дублюючі або зайві контрольні процедури й знизити адміністративний тиск на підприємців. Прем'єр-міністр підкреслила, що завдання влади – «**прибрати штучні перешкоди, які блокують бізнес, і не допустити появи нових безпідставних проваджень**». Таким чином, пріоритетом є створення передбачуваних умов для роботи бізнесу, аби підприємці могли зосередитися на розвитку, а не на обороні від перевіряльних органів.

Фокус на ризиках та серйозних порушеннях. Загальний підхід, визначений указом, – **ризикоорієнтований контроль**. Контролюючі органи (податкова, митниця тощо) мають спрямувати свої ресурси на ділянки з високим рівнем ризику порушень податкового та митного законодавства або схем контрабанди. Натомість низькоризикові та прозорі компанії отримують «імунітет» від

перевірок. Такий підхід дозволяє зосередитися на виявленні **тіньових схем**, масштабного ухилення від оподаткування, неправомірного користування податковими пільгами тощо, не відволікаючись на дрібні або формальні перевірки. **Виняткову увагу** приділено сферам підвищеного ризику (як-от ринок підакцизних товарів) – тут контроль не послаблюється, щоб держава могла ефективно боротися з правопорушеннями навіть у межах мораторію. Таким чином, **стратегія перевірок стає вибірковою**, базованою на аналізі ризиків: перевіряються передусім ті, хто потенційно завдає найбільших збитків бюджету або займається незаконними операціями.

Обмеження та гарантії. Документ вводить не лише обмеження для контролерів, але й нові **гарантії захисту прав платників податків**. По-перше, вимагається впорядкувати діяльність самих органів контролю: оцінюватиметься **ефективність їх роботи** і запроваджуватиметься система показників, щоб виключити мотивацію до кількісних показників перевірок. По-друге, планується ряд законодавчих змін (рекомендованих Верховній Раді) для посилення захисту підприємців під час слідчих дій і перевірок. Зокрема, пропонується встановити, що **порушення кримінальних справ проти бізнесу погоджує лише керівництво прокуратури**, безпідставно арештоване майно має бути звільнене, а затяжні провадження без доказової бази – закриті. Ці принципи мають на меті **унеможливити використання перевірок чи розслідувань як засобу тиску на бізнес**. Отже, загальний підхід полягає в тому, щоб **контроль був цивілізованим та справедливим**: держава контролює лише коли є реальна необхідність, діє прозоро і цифровізовано, а права добросовісних платників податків захищені.

Цілі та очікувані наслідки. Указ спрямований на досягнення кількох стратегічних цілей. Перша – **стимулювання економіки під час війни**: зменшення перевірок і тиску має розкріпостити ділову активність, залучити інвестиції (окремо наголошено на захисті іноземних інвесторів) та зберегти робочі місця. Друга – **боротьба з тіньовою економікою**: концентруючи зусилля на

проблемних зонах (акцизний сектор, контрабанда), держава сподівається перекрити схеми ухилення та збільшити надходження до бюджету від тих, хто раніше уникав оподаткування. Третя – **реформування системи держнагляду**: за час дії мораторію влада планує впровадити структурні зміни – від дерегуляції та спрощення умов ведення бізнесу до впровадження єдиної ризик-орієнтованої системи перевірок із високим рівнем цифровізації. Очікується, що **після скасування мораторію контролюючі органи діятимуть за новими стандартами**, коли пріоритет – якість, а не кількість перевірок. Такий підхід закладає принципи партнерських податкових відносин держави та бізнесу: **«довіра, де можливо – контроль, де необхідно»**. Як наслідок, має зміцнитися економічна безпека країни та підвищитися ефективність податкового адміністрування без придушення підприємницької активності.

Висновок: Указ № 538/2025 впроваджує безпрецедентний для України крок – **мораторій на податкові та інші перевірки бізнесу**, що змінює сам фокус держави у податкових взаємовідносинах. На перше місце поставлено підтримку легальної діяльності і розвиток економіки в складний воєнний час. Натомість державний контроль трансформується у високоточний інструмент, що застосовується тільки за наявності ризиків чи порушень. Таким чином, документ встановлює новий баланс: **максимальна свобода добросовісному бізнесу – максимальна увага порушникам**, із чіткою метою оздоровлення ділового середовища та посилення економічної стійкості країни.

Приклади випадків та бізнесів, щодо яких не запрацює мораторій та тих, на кого мораторій розповсюджуватиметься.

Орієнтовний перелік видів діяльності, що залишаються в зоні податкового контролю, тобто будуть перевірятися навіть під час

дії мораторію.

□ 1. Підвищений контроль – групи, що не звільняються від перевірок:

1.1. Підакцизні товари

Указ прямо виводить з-під дії мораторію усі види діяльності, пов'язані з підакцизними товарами:

- **Виробництво алкоголю** (вина, горілчані вироби, пиво, сидр, тощо)
- **Роздрібна торгівля алкоголем**
- **Виробництво тютюнових виробів**
- **Роздрібна торгівля тютюном**
- **Виробництво пального**
- **Оптова або роздрібна торгівля паливом (АЗС, склади)**
- **Імпорт / експорт підакцизних товарів**

□ *Підстава:* ці сфери віднесено до зони високого податкового ризику через поширеність схем ухилення, обігу фальсифікату та контрабанди. Тому перевірки тут дозволені **незалежно від статусу платника** (навіть АЕО чи «низький ризик») .

1.2. Середньо- та високоризикові суб'єкти господарювання

Вказано, що мораторій не поширюється на компанії, які не

віднесені до «незначного ризику».

Типові групи, що найчастіше класифікуються як **ризикові**, згідно з методиками ДПС:

- **Будівництво** (особливо з непрозорим субпідрядом)
- **Оптова торгівля металобрухтом, деревиною, зерном**
- **АйТі-фрілансери, які працюють через ФОП 3 групи у великих обсягах**
- **Реклама, маркетинг, консалтинг (з ризиками дроблення та фіктивних послуг)**
- **Надання послуг іноземним замовникам без реєстрації КІК або з приховуванням доходів**
- **Фінансові послуги, мікрокредитування, обмін валют**
- **Сільське господарство з великою кількістю ФОП/оренди**
- **Транспорт і логістика, що працюють на готівку або з офшорами**

□ *Підстава:* такі категорії часто потрапляють до **планів-графіків перевірок ДПС**, і навіть у період мораторію можуть бути охоплені **точковими перевітками** при виявленні ризиків (наприклад, невідповідність обсягів доходу, ухилення від ПДВ, фіктивні операції).

1.3. Платники, які мають ознаки тіньових схем

Указ передбачає ризик-орієнтований підхід, тож навіть у лояльних секторах можуть перевіряти:

- **Платників, які подають уточнюючі звіти з мінусом /**

надміру великими збитками

- Компанії з нульовою звітністю, але активними рахунками
- ФОПів, які мають «підозрілу» кількість співробітників або контрагентів
- Юросіб, які регулярно отримують фінансову допомогу або мають ознаки дроблення

□ *Підстава:* автоматизовані системи ДПС мають право ініціювати перевірки при виявленні **аномалій у звітності або транзакціях**, навіть якщо формально це низькоризиковий сектор.

□ 2. Звільнені від перевірок (під час дії указу):

2.1. Авторизовані економічні оператори (АЕО)

Платники, що мають спеціальний статус від митниці, підтверджений сертифікатом (АЕО типу С або F).

- Часто – логістичні компанії, імпортери, експортери
- Вони проходять попередній аудит і вважаються надійними

□ *Підстава:* указ встановлює, що перевірки таких суб'єктів тимчасово не проводяться .

2.2. Платники з незначним ступенем ризику

Категорія визначається згідно з методикою ризикоорієнтованого контролю. Може включати:

- Малий бізнес з прозорою структурою
- ФОП 1 та 2 групи без найманих осіб
- Компанії, що не мають експортно-імпортних операцій, без ПДВ, без збитків

□ Підстава: указ прямо вказує, що на період дії рішення перевірки таких платників не проводяться (виняток – підакцизні) .

□ Резюме: хто може підпасти під перевірку?

Категорія бізнесу	Підпадає під перевірку?	Пояснення
Підакцизні (алкоголь, тютюн, пальне)	☐ Так	Завжди під контролем
Середньо- та високоризикові галузі (будівництво, торгівля, логістика, консалтинг)	☐ Так	Якщо є ризики
АйТі-ФОП з великим доходом	☐ Так	Якщо підозра на дроблення
Схеми з нульовою звітністю / збитками / фіндопомогою	☐ Так	Якщо виявлено системні ризики
АЕО (авторизовані оператори)	☐ Ні	Мають «іммунітет»
Низький ризик (ФОП 1–2 група, мікробізнес)	☐ Ні	За умовчанням не перевіряються

□ Маєте питання або сумніви щодо дій податкової?

Команда “Вікторія” готова захищати ваші інтереси – професійно, ґрунтовно, до очікуваного результату.

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

За який час вас може перевірити податкова? А за який час донарахувати?..

Пандемія COVID-19 і повномасштабне воєнне вторгнення спричинили запровадження в Україні надзвичайних правових режимів – карантину та воєнного стану. У відповідь держава внесла тимчасові зміни до податкового законодавства, зокрема запровадила мораторії на податкові перевірки та **зупинила**

перебіг строків давності для нарахування податкових зобов'язань. Це мало суттєвий вплив на можливість контролюючих органів проводити перевірки і донарахування податків. У цій публікації розглянуто комплексний вплив обох періодів (карантину та воєнного стану) на здійснення податкових перевірок і нарахування податкових зобов'язань. Аналіз, відповідно, охоплюватиме відповідні норми **Податкового кодексу України** (далі – ПКУ), постанови Кабінету Міністрів, закони, прийняті в умовах карантину та воєнного стану, а також актуальну **судову практику**, зокрема рішення Верховного Суду.

Спойлер, за який період вас можуть перевірити та здійснити донарахування?

[tax_limitation_ajax]

Загальні строки давності в податковому законодавстві

Перш ніж перейти до спеціальних норм, варто нагадати загальне правило ПКУ щодо **строків давності** для податкових перевірок та донарахувань. За **ст. 102 ПКУ** контролюючий орган має право провести перевірку і самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків **не пізніше закінчення 1095 дня** (3 роки) після граничного терміну подання декларації або сплати податку за певний період. По закінченні 1095 днів (а для окремих випадків – 2555 днів, наприклад, при трансфертному ціноутворенні) контролюючий орган вже не може нарахувати податкові зобов'язання – платник вважається вільним від такого зобов'язання, а спір щодо нього не підлягає розгляду. Тобто, у **звичайних умовах** податкова перевірка і донарахування податку за минулі періоди обмежені цим строком давності ~3 років.

Однак у 2020–2023 роках дію цього правила було тимчасово змінено. В умовах карантину COVID-19, а згодом і воєнного

стану, законодавець **зупинив перебіг** зазначених строків давності. Фактично на певний період **“заморозили”** відлік 1095 днів, надаючи тим самим для податкових органів можливість перевірити минулі періоди пізніше. Розглянемо детально, як це відбувалося під час карантину та воєнного стану.

Карантин COVID-19: зупинення строків та мораторій на перевірки

Законодавчі зміни в період карантину

Початок пандемії ознаменувався запровадженням всеукраїнського карантину з березня 2020 року. Верховна Рада оперативно ухвалила низку законів на підтримку платників податків. Ключовим став **Закон України № 533-IX від 17.03.2020 р.**, який серед іншого запровадив **мораторій на податкові перевірки**. Первинно мораторій було встановлено на період з **18 березня до 31 травня 2020 року** для всіх документальних та фактичних перевірок (крім деяких винятків). Надалі його дію неодноразово продовжували. Зрештою, до ПКУ було внесено норму, що прив'язала тривалість мораторію до офіційного кінця карантину: пункт **52-2 підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” ПКУ** визначив, що мораторій триває **“на період з 18 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину”**. Кабінет Міністрів встановлював режими карантину своїми актами, тож фактично кожне продовження карантину автоматично продовжувало і мораторій.

Одночасно **п.52-2 підр. 10 розд. XX ПКУ призупинив перебіг** податкових строків давності. Згідно з цим пунктом, **“зупиняється перебіг строків давності, передбачених ст. 102 ПКУ, на період з 18.03.2020 р. по останній день місяця, в якому завершується дія карантину (COVID-19)”**. Інакше кажучи, з 18 березня 2020 року відлік 1095-денного строку для перевірок і донарахувань було поставлено на паузу і він не

рухався до кінця карантину.

Кінець карантину. Уряд кілька разів подовжував всеукраїнський карантин, і фактично він тривав понад три роки. Офіційно карантин було завершено лише влітку 2023 року (кабміном скасовано з 1 липня 2023 р.). Таким чином, **останнім днем дії “карантинного” мораторію** і відповідно зупинки строків давності став **останній день місяця, в якому завершено карантин** – тобто **31 липня 2023 року**. (Як побачимо далі, на той момент вже діяв воєнний стан, але законодавець спеціально визначив дату 01.08.2023 для поновлення відліку строків).

Мораторій на перевірки та його виключення

Карантинний мораторій означав, що **податкові перевірки не проводяться** протягом визначеного періоду. Винятки з цього правила були мінімальними. Закон № 533-IX у березні 2020 р. дозволив окремі **невідкладні перевірки** навіть під час мораторію – зокрема, позапланові перевірки з підстав, пов’язаних з бюджетним відшкодуванням ПДВ або припиненням діяльності платника (реорганізація, ліквідація) тощо. **Камеральні перевірки** (безвиїзні перевірки декларацій) формально не були заборонені взагалі, тож податківці могли здійснювати камеральний контроль звітності навіть у карантин. Це відповідало логіці впровадження карантину – для камеральної перевірки присутність платника взагалі не потрібна.

Надалі, через рік після початку карантину, влада зробила спробу **частково послабити мораторій**. Так, на підставі повноважень, наданих Законом № 909-IX, Кабінет Міністрів видав **постанову № 89 від 03.02.2021 р.**, якою скоротив строк дії мораторію для певних перевірок. Постанова № 89 дозволила податковим органам відновити деякі **документальні перевірки юридичних осіб** навіть до завершення карантину, зокрема:

перевірки, розпочаті до 18.03.2020 і призупинені, планові перевірки за затвердженим планом-графіком, а також позапланові перевірки з окремих підстав (щодо ризикових операцій з ПДВ, валютного контролю тощо). Фактично уряд намагався “розморозити” частину контрольної роботи податкових органів ще у 2021 році.

Судова практика: Верховний Суд про карантинний мораторій

Постає питання: чи були легітимними перевірки, дозволені урядовою постановою № 89, з огляду на те, що закон (ПКУ) все ще містив пряму норму про мораторій? Відповідь дала судова практика. Платники податків оскаржували як самі перевірки, призначені під час мораторію, так і податкові повідомлення-рішення (донарахування), винесені за їхніми результатами.

Верховний Суд України сформулював однозначну правову позицію: проведення податкової перевірки під час дії встановленого законом мораторію – **незаконне**. Зокрема, у низці рішень 2022–2023 років ВС наголосив, що **мораторій, запроваджений актом вищої юридичної сили (п. 52-2 підр. 10 розд. XX ПКУ), не міг бути скасований або обмежений актом нижчої сили (постановою КМУ)**. Будь-які зміни строків дії мораторію можливі лише шляхом прямої зміни норм ПКУ, а не підзаконними актами. Тому призначення і проведення перевірок на підставі постанови № 89 у 2021 році було неправомірним. Суд вказав, що такі перевірки проводилися *in ultra vires*, у порушення прямої законодавчої заборони, а їх результати є юридично нікчемними.

Наслідком цього стала практика скасування донарахувань, здійснених за результатами “карантинних” перевірок. Так, у судових рішеннях зазначено, що **акт перевірки, проведеної всупереч мораторію, є недопустимим доказом**, а прийняті на його

основі податкові повідомлення-рішення підлягають скасуванню. Іншими словами, якщо податкова все ж перевірила платника під час дії заборони (наприклад, в 2021 році на підставі згаданої постанови КМУ), платник має високі шанси через суд скасувати результати такої перевірки як незаконної. Верховний Суд у постановках від 12.10.2022 (справа № 160/24072/21), 14.12.2022 (справа № 200/3668/21) та інших прямо підтвердив: **“зміна строків дії мораторію щодо проведення податкових перевірок у зв’язку з COVID-19 може бути здійснена виключно шляхом внесення змін до ПКУ”**.

Таким чином, до офіційного завершення карантину (або законодавчого скасування мораторію) **будь-які документальні та фактичні перевірки, не передбачені винятками ПКУ, були заборонені**, а результати таких перевірок – незаконні. Тільки з закінченням дії карантинного мораторію податкові органи отримали право знову повноцінно перевіряти більшість платників.

Зупинення строків давності під час карантину: наслідки

Зупинка перебігу строків давності з 18.03.2020 означає, що період карантину **не враховується в 1095 днях**, відведених податківцям для перевірки та донарахування податку. Практично це **продовжило “термін давності”** на величину карантинної паузи.

Якщо до карантину податкова могла охопити перевіркою, скажімо, останні три роки діяльності, то після “розморожування” строків ці три роки відлічуються без урахування періоду з 18.03.2020 до кінця карантину. Наприклад, припустимо, граничним терміном перевірки певної декларації був 1 квітня 2021 року (1095 днів від подання у 2018 р.). Оскільки з березня 2020 до липня 2023 р. строк давності не спливав, новим фактичним кінцевим

терміном стане приблизно липень 2024 року. Отже, податкові органи отримали можливість після карантину перевіряти ті періоди, які без зупинки строків вже були б “закриті” для донарахувань.

Варто підкреслити, що з **1 серпня 2023 року** (після офіційного кінця карантину) перебіг податкових строків давності **відновився**. Усі дні, що минули після цієї дати, знову рахуються до 1095-денного періоду. Таким чином, карантинна пауза склала понад **3 роки та 4 місяці**. На стільки ж було продовжено граничні строки проведення перевірок і нарахування податків, пов’язаних з періодами до карантину. Платникам податків слід це враховувати: податкова може законно донараховувати податки за ті роки, які раніше вважалися “закритими” за давністю, якщо не сплив оновлений (подовжений) строк давності.

Проміжний висновок (карантин): У період дії карантину (березень 2020 – липень 2023) податкові перевірки були значно обмежені мораторієм, а строки давності для донарахувань – призупинені. Верховний Суд захистив права платників, визнавши протиправними перевірки, проведені всупереч законодавчому мораторію, і скасувавши відповідні податкові донарахування. Після завершення карантину контрольні заходи відновилися, при цьому податкові органи отримали “додатковий” час на перевірки, еквівалентний тривалості карантинної зупинки строків давності.

Воєнний стан: особливості зупинення строків і мораторій

Введення воєнного стану та перші

податкові послаблення

24 лютого 2022 року в Україні було введено режим воєнного стану у відповідь на збройну агресію. Це зумовило нові виклики для бізнесу і діяльності державних органів. В березні 2022 року законодавець ухвалив спеціальні зміни до ПКУ, спрямовані на адаптацію податкового адміністрування до воєнних умов. Насамперед, **Законом № 2120-IX від 15.03.2022 р.** до ПКУ додано пункт 69 підрозділу 10 розділу XX, який встановив особливий порядок справляння податків на період воєнного стану.

Зупинення строків. Підпункт 69.9 пункту 69 перехідних положень передбачив, що *“тимчасово, до 01 серпня 2023 року, для платників податків та контролюючих органів зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством”*. Тобто, аналогічно до карантину, **було зупинено відлік усіх строків, які встановлені податковим законодавством**, зокрема строків давності для податкових донарахувань. Важливо, що первинна редакція Закону № 2120-IX зупиняла строки *на весь період воєнного стану* без конкретної дати відновлення. Однак пізніше (Законом № 3219-IX, див. нижче) цю норму уточнили, визначивши граничну дату зупинки – 1 серпня 2023 року. Саме до цього дня строки не спливали, навіть якщо воєнний стан продовжується далі. В результаті **сумарний “заморожений” період** за двома надзвичайними режимами (карантин + воєнний стан) став безперервним: з 18.03.2020 по 31.07.2023 строк давності не рухався.

Мораторій на перевірки. Одразу після запровадження воєнного стану держава також встановила *новий мораторій* на більшість податкових перевірок. За загальним правилом, проголошеним у березні 2022 р., **документальні та фактичні податкові перевірки під час воєнного стану не розпочинаються, а розпочаті перевірки призупиняються**. Це положення було закріплене,

зокрема, Законом № 2260-IX від 12.05.2022 р., що деталізував податкові послаблення у воєнний час. Метою було забезпечити бізнес у перші місяці війни, коли нормальне проведення перевірок було об'єктивно неможливим або небезпечним.

Водночас, як і в випадку карантину, законодавство передбачило низку **винятків**, за яких податкова все ж могла здійснювати контрольні заходи під час воєнного стану. Зокрема, з весни–літа 2022 року було *дозволено*:

- **Камеральні перевірки** – їх проведення відновили для податкових декларацій з ПДВ за окремі місяці 2022 р., починаючи з липня 2022 (за визначеним графіком). Камеральні перевірки декларацій відбуваються дистанційно, тому їх вирішили поновити одними з перших.
- **Документальні позапланові перевірки** за заявою самого платника податків або з визначених підстав, таких як реорганізація чи ліквідація підприємства (п.п. **78.1.7 ПКУ**), подача декларації на відшкодування ПДВ понад 100 тис. грн (п.п. **78.1.8 ПКУ**) тощо. Це логічно: якщо платник хоче закритися або повернути значну суму бюджетного відшкодування, податкова має право його перевірити навіть під час воєнного стану.
- **Фактичні перевірки** – перевірки з виїздом на об'єкт, що стосуються розрахункових операцій, касової дисципліни, обігу підакцизних товарів тощо. Їх проведення також було дозволено, і навіть під час найсуворішого мораторію податківці продовжували здійснювати фактичні перевірки там, де це було можливо і доречно (наприклад, для контролю за цінами на соціально значущі товари чи для припинення зловживань з підакцизною продукцією).

Отже, у 2022 році діяла схема, за якої **більшість планових та позапланових документальних перевірок були “на паузі”**, за

винятком випадків, коли перевірка конче потрібна або ініційована самим платником. Строки давності при цьому, як зазначено, зупинилися для всіх платників.

Відновлення податкових перевірок у 2023 році

Через півтора року після початку війни держава частково повернулася до нормального податкового контролю. Це було обумовлено як потребою поповнення бюджету, так і певною стабілізацією умов в тилкових регіонах. **30 червня 2023 року** парламент ухвалив **Закон № 3219-IX**, що істотно обмежив дію **воєнного мораторію на перевірки з 1 серпня 2023 року**. Цим законом до ПКУ внесено зміни, які дозволили відновити багато видів перевірок навіть під час воєнного стану.

Відповідно до оновленого п.п. 69.2 пункту 69 підрозд. 10 розд. XX ПКУ, з 1 серпня 2023 р. скасовувався мораторій на документальні та фактичні податкові перевірки для значної кількості випадків. Зокрема, знову дозволено проводити:

- **Планові перевірки** платників податків, які включені до плану-графіку (фактично поновлено планові заходи податкового аудиту, особливо щодо великих та ризикових платників).
- **Позапланові документальні перевірки** широкого кола суб'єктів, у тому числі тих, що здійснюють діяльність у **підакцизних галузях**, гральному бізнесі, фінансових послугах тощо, а також перевірки за наявності податкової інформації про порушення валютного законодавства (затримка розрахунків за експортно-імпортними операціями).
- **Будь-які документальні позапланові перевірки на звернення самого платника** (якщо підприємство вимагає

перевірки, наприклад, для підтвердження правомірності заявлених показників).

- **Фактичні перевірки** за місцем здійснення діяльності платника (за умов наявності безпечних умов для проведення).

При цьому було встановлено важливу умову: **перевірки проводяться лише за наявності безпечних умов** – зокрема, доступу до території та документів підприємства, відсутності бойових дій у місці перевірки тощо. Це означало, що навіть після 1.08.2023 податкова не піде з перевіркою на прифронтові чи окуповані території до відновлення безпеки.

Одночасно Закон № 3219-IX **відновив перебіг всіх податкових строків** з 1 серпня 2023 року. Тобто з цього дня **1095-денний строк давності знову почав рахуватися**. У ПКУ прямо зазначено, що строки, зупинені згідно із Законом № 2120-IX, поновлюються з 01.08.2023. Таким чином, **період з 24.02.2022 до 31.07.2023 (воєнний стан)** повністю випав із розрахунку строків давності, так само як раніше випав карантинний період з 18.03.2020.

На замітку: За підрахунками, сукупна тривалість “заморожених” строків склала понад 3 роки і 4 місяці. Наприклад, якщо останній день 1095-денного строку припадав на квітень 2022 року, то зупинка від лютого 2022 до липня 2023 автоматично продовжила його до кінця 2023 – початку 2024 року. У результаті суди й податкові органи у 2023–2024 рр. можуть цілком правомірно розглядати питання щодо податкових зобов’язань за періоди 2017–2018 років, хоча в нормальних умовах позовна давність (3 роки) за ними вже давно спливла.

Повне скасування мораторію. В кінці 2023 року законодавець зробив останній крок до повернення повноцінного податкового контролю. Набрав чинності **Закон № 3453-IX від 08.12.2023**,

яким **скасовано залишки мораторію** на проведення податкових перевірок. Цей закон вилучив із ПКУ норми, що забороняли планові чи позапланові перевірки в умовах воєнного стану. Відтепер, незважаючи на продовження воєнного стану, **жодних спеціальних обмежень на податкові перевірки не діє** – податківці керуються загальними нормами ПКУ. Втім, на практиці ДПС усе одно враховує безпекову ситуацію: наприклад, не перевіряє платників на територіях, де тривають бойові дії чи які були окуповані, до стабілізації обстановки.

Судова практика та правозастосування в умовах воєнного стану

За час війни резонансних судових спорів щодо **легітимності перевірок** було відносно небагато – головним чином тому, що податкова загалом дотримувалася законодавчих обмежень. Мораторій був встановлений одразу законом (ПКУ), тому ситуацій, аналогічних постанові КМУ № 89 в карантин, не виникало. У поодиноких випадках, коли податківці, можливо, виходили на перевірку поза визначеними винятками, суди застосовували ту саму логіку, що й при карантині: **заборона на перевірки має імперативний характер**, отже результати перевірки, проведеної **всупереч мораторію**, підлягають скасуванню.

Прецедентом, що відображає позицію судової влади, можна вважати ухвалу Верховного Суду від 12.10.2022 (справа № 160/24072/21), де суд зазначив, що сам факт запровадження воєнного стану та мораторію **унеможливлює** проведення податковими органами перевірок, а отже контрольні заходи, не передбачені законними винятками, є протиправними. Водночас таких випадків у воєнний час було значно менше, ніж у період карантину, адже Закон № 2120-IX чітко регламентував винятки, і податкові органи їх дотримувалися.

Натомість з відновленням перевірок у 2023 році на практиці постало інше питання: **чи може податкова повторно перевірити період, який уже колись перевірявся під час мораторію?** Адже як зазначалося, деякі перевірки у 2021 році були проведені (незаконно) і донарахування скасовані судами. Тепер, коли мораторій знято, чи дозволено ДПС знову перевірити той самий період офіційно? Верховний Суд у нещодавніх рішеннях висловився, що **за відсутності законодавчих обмежень (мораторію) контролюючий орган не позбавлений можливості провести перевірку повторно.** Зокрема, в постановках від 12.07.2023 (справа № 320/630/22) та 21.09.2023 (справа № 420/5325/22) ВС вказав, що після скасування мораторію проведення повторних перевірок не виключається. Водночас, треба зважати на норму абз. 2 п. 78.2 ст. 78 ПКУ, яка **забороняє призначати повторну позапланову перевірку з тих самих питань, що вже були охоплені попередньою перевіркою.** Тому, якщо раніше (хай навіть у період мораторію) платника вже перевіряли з певного питання, податкова не може ще раз ініціювати позапланову перевірку за тією самою підставою. Це питання, імовірно, буде предметом подальшої правозастосовної практики, оскільки контролюючі органи намагатимуться реалізувати свої можливості перевірити “втрачені” періоди, а платники – захиститися від дублювання перевірок.

Висновки

1. Зупинення перебігу строків давності. Під час дії карантину COVID-19 (18.03.2020 – 30.06.2023) та воєнного стану (з 24.02.2022 і станом на 2025 р. ще триває) законодавством було зупинено відлік строків давності, встановлених ст. 102 ПКУ, протягом цих режимів. Сукупно відлік не здійснювався з березня 2020 по 31 липня 2023 року. Це призвело до **подовження на відповідний період** (понад 3 роки) строків, протягом яких податковий орган може провести перевірку і донарахувати податкові зобов’язання. Таким чином, податкові перевірки у 2023–2024 роках можуть охоплювати операції 2017–2018 років і раніше, які в інших умовах були б уже “закриті” за впливом 3-

річного строку. Відлік строків поновлено з **1 серпня 2023 року**, відтак стандартні правила давності знову в силі (з урахуванням нарощеного “резерву часу”).

2. Мораторій на податкові перевірки. В обох надзвичайних ситуаціях держава запроваджувала **мораторії на проведення перевірок**. Карантинний мораторій діяв з 18.03.2020 р. до офіційного кінця карантину (31.07.2023) і забороняв планові та позапланові документальні перевірки (окрім окремих випадків, визначених ПКУ). Воєнний мораторій із 24.02.2022 р. спочатку повністю зупинив перевірки, але поступово його **звужували**: з середини 2022 р. дозволено камеральні та деякі позапланові перевірки, а з 01.08.2023 р. – відновлено більшість перевірок навіть під час воєнного стану. Остаточного мораторій на податкові перевірки скасовано законом у грудні 2023 р. Таким чином, на сьогодні діють звичайні норми ПКУ щодо контролю, хоч воєнний стан триває.

3. Донарахування та відповідальність. Протягом дії мораторіїв контролюючі органи *не мали можливості* здійснювати донарахування податків забороненими видами перевірок. Якщо ж перевірка всупереч мораторію все-таки проводилася, платники успішно оскаржували її результати. Верховний Суд послідовно ставав на бік платників: податкові повідомлення-рішення, винесені на підставі перевірок у період дії законодавчої заборони, визнавалися протиправними та скасовувалися. Це забезпечило захист платників від неправомірного тиску під час карантину та війни.

Разом з тим, після відновлення перевірок податкові органи активізували роботу з **виявлення порушень за минулі періоди**. Щоб збалансувати інтереси, законодавець на перехідний період встановив певні послаблення відповідальності. Зокрема, при

донарахуванні за результатами відновлених воєнних перевірок багато штрафів і пеня не застосовувалися за умови своєчасної сплати донарахованого податку. Таким чином, платникам надавався стимул добровільно погасити зобов'язання, а державі – оперативно отримати надходження, без затяжних судових спорів.

4. Судова практика та правова визначеність. Судова практика, особливо рішення Верховного Суду, забезпечила єдність підходів у застосуванні надзвичайних норм. Ключові висновки судів можна підсумувати так: **податковий мораторій є імперативним і не може ігноруватися контролюючими органами**; його зміна або скасування можлива тільки законом; перевірки, проведені всупереч мораторію, – незаконні, а їх результати анулюються. Після скасування обмежень податковий контроль поновлюється в повному обсязі, і податкова вправі перевіряти раніше “недоступні” періоди, однак із дотриманням загальних норм (заборона повторних перевірок з тих самих питань тощо). Судові спори, які виникатимуть у нових умовах, імовірно, стосуватимуться саме тонкощів повторності перевірок та належного дотримання процедур, адже самі норми про строки давності та мораторій нині вже втратили актуальність.

5. Рекомендації платникам податків. Бізнесу варто врахувати, що період фактичної невразливості від податкових перевірок завершився. Контролюючі органи тепер мають право і юридичну можливість перевірити ті податкові періоди, які були “прикриті” мораторіями 2020–2023 років. Тому компаніям доцільно провести внутрішній аудит за минулі роки, аби виявити можливі податкові ризики до приходу податкової. Особливо це стосується питань, які могли накопичитися за час карантину та війни (наприклад, коректність декларування податкових збитків, ПДВ-кредиту тощо). Якщо ж податкова все-таки донарахує зобов'язання за “старі” періоди, слід перевірити: чи не

сплинув строк давності з урахуванням зупинення, чи дотримано процедур призначення перевірки. При наявності порушень платник зберігає право на адміністративне оскарження рішення ДПС або звернення до суду за захистом своїх прав. **Окреме питання – збереження всіх документів обліку, що стосувались періодів “мораторію”!**

6. Висновок. Карантин COVID-19 та воєнний стан суттєво вплинули на податковий контроль в Україні, де-факто відстрочивши багато перевірок і спорів. Строки давності були “заморожені” більш ніж на три роки, що тимчасово убезпечило платників від нових донарахувань, але не звільнило їх від податкових обов’язків – лише відтермінувало контроль. Наразі всі відкладені питання повертаються в порядок денний. Держава, потребуючи доходів, знову здійснює повноцінний податковий нагляд, а платникам належить бути готовими обґрунтувати показники минулих періодів. Спираючись на уроки судової практики, вряд чи можна очікувати, що баланс інтересів буде дотримано.

Хронологія ключових подій (2020–2023):

Дата/період	Нормативний акт чи подія	Вплив на перевірки і строки давності
17 березня 2020 р.	Закон № 533-IX прийнято	Запроваджено мораторій на документальні та фактичні перевірки з 18.03.2020 (крім окремих випадків) до 31.05.2020; зупинено перебіг строків давності для нарахувань.

Дата/період	Нормативний акт чи подія	Вплив на перевірки і строки давності
березень–травень 2020	Постанови КМУ про карантин	Уряд встановлює всеукраїнський карантин з 12.03.2020; з 18.03.2020 діє мораторій.
травень 2020 р.	Закон № 591-IX	Продовжено мораторій на перевірки до кінця карантину; п. 52-2 ПКУ: мораторій і зупинення строків діють до останнього місяця карантину.
вересень 2020 р.	Закон № 909-IX	Надано КМУ право скорочувати строки дії карантинних обмежень (зокрема мораторію) рішеннями уряду.
3 лютого 2021 р.	Постанова КМУ № 89	КМУ скоротив дію мораторію для ряду податкових перевірок юросіб; дозволено відновити деякі планові і позапланові перевірки.
січень–липень 2022 р.	Рішення ОАСК та Шостого апеляційного суду	Суди першої та апеляційної інстанції визнали постанову № 89 незаконною в частині скорочення мораторію. КМУ оскаржив ці рішення.
24 лютого 2022 р.	Запроваджено воєнний стан	Початок воєнного стану по всій території України (Указ № 64/2022, затв. Законом № 2102-IX).

Дата/період	Нормативний акт чи подія	Вплив на перевірки і строки давності
15 березня 2022 р.	Закон № 2120-IX	Внесено п. 69 підрозд. 10 розд. XX ПКУ: зупинено перебіг строків на час ВС; запроваджено мораторій на більшість податкових перевірок (жодні нові не починаються, розпочаті – зупиняються), дозволено лише камеральні та інші у межах винятків ПКУ.
12 травня 2022 р.	Закон № 2260-IX	Поновлено податкові обов'язки для платників, які можуть їх виконувати; конкретизовано винятки з мораторію: дозволено камеральні перевірки декларацій з ПДВ, позапланові на звернення платника, фактичні перевірки тощо.
12 жовтня 2022 р.	Постанова ВС (справа № 160/24072/21)	Верховний Суд констатує, що під час воєнного стану діє мораторій на перевірки; зміна строків його дії можлива лише законом.
23 грудня 2022 р.	Ухвала ВС у справі № 640/18314/21	ВС призупинив виконання рішень судів, які скасували постанову КМУ № 89, на час касації; тимчасово поновлено дію постанови № 89 (тобто дозволено окремі перевірки юросіб).

Дата/період	Нормативний акт чи подія	Вплив на перевірки і строки давності
12 липня 2023 р.	Постанова ВС (справа № 320/630/22)	ВС визнав незаконними податкові повідомлення-рішення, винесені за результатами перевірки, проведеної під час карантинного мораторію. Підтвердив, що такі перевірки є протиправними.
30 червня 2023 р.	Закон № 3219-IX	Прийнято закон про внесення змін до ПКУ у зв'язку з воєнним станом: з 1 серпня 2023 скасовується більшість обмежень на податкові перевірки (послаблення мораторію), відновлюється перебіг строків давності (з 01.08.2023).
1 серпня 2023 р.	Момент відновлення строків і перевірок	Від цієї дати офіційно поновлено відлік 1095-денних строків давності. Податкові органи розпочинають або відновлюють документальні перевірки за умов безпеки.
21 вересня 2023 р.	Постанова ВС (справа № 420/5325/22)	ВС зазначив, що після скасування мораторію податковий орган може провести повторну перевірку періоду, якщо на те немає чинної заборони (роз'яснив підстави повторності).

Дата/період	Нормативний акт чи подія	Вплив на перевірки і строки давності
8 грудня 2023 р.	Закон № 3453-IX (набрання чинності)	Офіційно скасовано мораторій на податкові перевірки, виключено відповідні норми з ПКУ. Податковий контроль повністю нормалізовано, спецрежимів більше нема.

Якщо ви зустрілись із протиправними діями податкових органів чи їх посадових осіб – захистіть свої податкові права – звертайтеся до фахівців компанії «Вікторія».

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Подати звіт КІК – чому це важливо, якщо є звільнення від штрафних санкцій? Практичні кейси та поради

Подання звіту про контрольовані іноземні компанії (КІК) є важливим навіть за умов скасування відповідальності за його неподання з кількох причин:

1. Дотримання законодавства та уникнення ризиків у майбутньому

- Законодавство України щодо КІК продовжує діяти, і обов'язок подавати звіт залишається. Скасування штрафів не означає скасування самого зобов'язання.
- У разі змін у законодавстві чи відновлення відповідальності у майбутньому, попереднє неподання звітів може бути враховане як порушення (перше, друге та наступні для збільшення відповідальності).

2. Захист від можливих податкових перевірок

- Податкові органи можуть цікавитися фінансовими операціями фізичних осіб, особливо у випадках значних доходів або транзакцій за кордон.
- Подання звіту є способом продемонструвати прозорість і уникнути додаткових перевірок чи підозр у приховуванні доходів.

3. Можливе застосування обміну податковою інформацією за стандартами CRS

- Україна є частиною міжнародних ініціатив, таких як CRS (Common Reporting Standard). Це означає, що дані про іноземні активи можуть автоматично передаватися до податкових органів України.
- Якщо податкові органи отримають інформацію про KІК через CRS, а звіту від платника не буде, це може викликати підозри чи додаткові питання. Так, неподання звітності по KІК за умови, що ДПС отримує про Ваш KІК інформацію з CRS може мати наслідком *окрему, акцентовану увагу* податкових органів як до KІК, так і до власника, адже податківці можуть отримувати в такому випадку інформацію із країни резидентства KІК в ручному режимі, за окремими запитам.

Іноді така надлишкова увага може мати неочікувані наслідки через те, що власник KІК не сподівався, що буде деталізація обміну інформації і стали відомими відомості, про які у звичайному режимі власник KІК міг би й не зазначати і не повідомляти податкову

4. Підтримка фінансової репутації

- Для осіб, які займаються бізнесом або мають значні міжнародні активи, дотримання податкових зобов'язань є ознакою надійності та прозорості.
- У разі необхідності підтвердження податкового статусу в інших країнах (наприклад, при інвестуванні чи отриманні кредитів), правильне подання звітності є перевагою.

5. Вирішення потенційних податкових наслідків

- У звіті KІК також відображаються фінансові результати компанії, які можуть впливати на базу оподаткування в Україні. Навіть якщо відповідальність за неподання звіту

наразі відсутня, нарахування податків від доходів KІК може залишатися актуальним. Так, – неподання KІК-звітності чи повідомлень про набуття/припинення контролю наразі має відтерміновану відповідальність. Однак, такого відтермінування немає на звітність про майновий стан та доходи, якщо Ви отримували розподілений прибуток або дивіденди.

Тобто, якщо є KІК, податкова може все одно звертатись за роз'ясненнями та підтвердженнями щодо дивідендів чи розподілу прибутку тощо.

6. Підготовка до посилення контролю

- Податкове законодавство України поступово адаптується до міжнародних стандартів. У майбутньому контроль за KІК може стати суворішим.
- Регулярне подання звітності дозволяє платнику податків уникнути накопичення нерозв'язаних питань, які можуть виникнути після впровадження жорсткіших правил.

Всі розуміємо, що воєнний стан завершиться і відповідальність відновиться.

Це можливо в наступному 2025 році чи через рік. А може й раніше, як це буває в нашій державі, – коли позапланово скасовують раніше надані пільги чи прощення.

І якщо це станеться, то збирати інформацію за весь попередній період для виконання обов'язку з подання може бути проблематичним.

До прикладу, під час супроводу клієнтів були ситуації, коли власник KІК посварився зі своїм іноземним бухгалтером і не зміг отримати, до прикладу, свою іноземну звітність. Це, своєю чергою, ставало проблемою, бо були дивіденди по KІК, які треба декларувати незалежно від звітності KІК по доходах.

В іншій ситуації, коли власник KІК мав намір вибути на постійне місце проживання, ДПС за наявності інформації CRS про

KІК, відмовила у знятті з обліку і подальшому оформленню документів лише на тій підставі, що обов'язки KІК-контролюючої особи не виконані.

Загалом можуть виникати й інші дотичні питання – **податкова дуже швидко вчиться в цьому напрямку.**

Таким чином, подання звіту про KІК навіть за відсутності штрафів є важливим кроком для збереження фінансової прозорості, уникнення ризиків і підготовки до можливих змін у податковому регулюванні.

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-власника KІК, звертайтеся



за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія

Доходи ФОП у 4ДФ: Включати чи ні?

Питання щодо включення виплат ФОП до звіту 4ДФ залишається актуальним і важливим для платників податків. Для кращого

розуміння, розглянемо ключові моменти.

Згідно з позицією податкової служби, виплати фізичним особам-підприємцям із ознакою доходів «157» («Дохід, виплачений самозайнятій особі») мають бути відображені у 4ДФ.

Саме про це йдеться в останній отриманій Компанією Вікторія від податкового органу ІПК:

Loading Viewer...

Також на практиці під час податкових перевірок невідображення доходів ФОП у 4ДФ кваліфікується податковими органами як порушення порядку подання інформації про фізичних осіб – платників податків, що може призвести до застосування штрафних санкцій відповідно до ст. 119.1 ПКУ. Штраф становить 1020 гривень за перше порушення і 2040 гривень за повторне протягом 365 днів (або 366 днів у високосному році).

У Податковому кодексі України (ПКУ) щодо відповідальності платників по ДФ дослівно норма така:

Стаття 119. Порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб - платників податків

119.1. Неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не в повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку, а також суми, нараховані (виплачені) фізичним особам за товари (роботи, послуги), якщо такі недостовірні відомості або помилки призвели до зменшення та/або збільшення податкових зобов'язань платника податку та/або до зміни платника податку,

- тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, - тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 2040 гривень.

Передбачені цим пунктом штрафи не застосовуються у випадках, якщо недостовірні відомості або помилки в податковій звітності про суми доходів, нараховані (сплачені) на користь платника податків, суми утриманого з них податку, а також суми, нараховані (виплачені) фізичним особам за товари (роботи, послуги), виникли у зв'язку з виконанням податковим агентом вимог пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу та були виправлені відповідно до вимог статті 50 цього Кодексу.

Однак, ознака «157» («Дохід, виплачений самозайнятій особі»)

не є обов'язковою нормою, встановленою законодавством, – є наслідком, а не причиною. Так, законодавство не містить чітких норм щодо обов'язковості включення виплат ФОП до 4ДФ. Податковий розрахунок разом із додатком подають податкові агенти, на яких покладено **обов'язок утримання та сплати податку**. Наводимо дослівно визначення податкового агента у ПКУ:

14.1.180. податковий агент щодо податку на доходи фізичних осіб - юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ), самозайнята особа, представництво нерезидента - юридичної особи, інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції, які незалежно від організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками та/або форми нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або негрошовій формі) зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок, передбачений розділом IV цього Кодексу, до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам та нести відповідальність за порушення його норм в порядку, передбаченому статтею 18 та розділом IV цього Кодексу

Взаєморозрахунки з ФОПами не передбачають, що платник стає їх податковим агентом. Податковий кодекс України (ПКУ) чітко визначає, хто має сплачувати податки та несе відповідальність за це питання:

- Відповідно до п. 165.1.36 ПКУ, з доходу ФОП на спрощеній системі оподаткування сплачується єдиний податок (ЄП).
- Згідно з п. 297.1 ПКУ, платники ЄП звільнені від обов'язку нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) з підприємницького доходу.
- За п. 177.8 ПКУ, якщо ФОП (на спрощеній або загальній системі) надає документи, що підтверджують його державну реєстрацію як суб'єкта господарювання, ПДФО не утримується.
- Відповідно до п. 178.5 ПКУ, якщо фізична особа надає документи, що підтверджують її статус самозайнятої особи

(нотаріуса, приватного виконавця), ПДФО не утримується (за винятком укладення цивільно-правових договорів із такою особою).

Отже, ПКУ чітко регламентує, хто зобов'язаний декларувати та сплачувати податки щодо доходів, отриманих ФОПами.

Пункти 177.8 і 178.5 ПКУ вимагають наявності документа, що підтверджує державну реєстрацію ФОП (виписка з ЄДР або довідка про взяття на облік для самозайнятих осіб) для здійснення виплат. У більшості випадків інформацію про реєстрацію можна перевірити через реєстри, такі як Опендатабот або інші доступні онлайн-інструменти. Однак при виплаті значних сум доцільно отримати копії цих документів для додаткового підтвердження.

Тобто, в справах клієнта достатньо мати один документ на всі випадки, що отримувач виплати був зареєстрованим підприємцем на час виплати.

Наголошуємо, що Верховним Судом це питання також розглядалось та було обрано позицію платника:

"Таким чином, самозайнята особа є податковим агентом у відношенні до фізичної особи-підприємця і відповідно, повинна подавати звіт за формою № 1-ДФ лише у випадку, коли самозайнята особа виплачує дохід фізичній особі-підприємцю, та нараховує, утримує і сплачує податок до бюджету з цього доходу.

Однак, зважаючи на те, що фізичними особами-підприємцями, щодо яких позивачем не була зазначена інформація у формі № 1-ДФ, були надані копії документів, що підтверджують їх державну реєстрацію як суб'єктів підприємницької діяльності, колегія суддів погоджується з висновками судів попередніх інстанцій, що позивачем правомірно відповідно до пункту 177.8 статті 177 Податкового кодексу України податок на доходи не утримувався, оскільки в даному випадку остання не виступає податковим агентом щодо таких осіб. Обов'язок щодо подання інформації про виплату доходу

зазначеним фізичним особам-підприємцям за формою № 1-ДФ у позивача відсутній."

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/80168421>

Узагальнимо наведене.

Податківці й надалі наполягають на обов'язковість відображення доходів, виплачених ФОПу у звітності форми 4-ДФ. Проте позиція податкового органу не має належного обґрунтування (за виключенням, якщо були відсутні документи, котрі підтверджують реєстрацію ФОП-отримувача), що також підтверджується практикою Верховного Суду. А отже, застосована податковим органом відповідальність до платника податків може бути оскарженою в адміністративному порядку.

Якщо Вам потрібна юридична та бухгалтерська підтримка, звертайтеся до нас. Клієнти Компанії Вікторія можуть отримати детальну інформацію щодо всіх наведених питань.

Пропонуємо ознайомитись із:

- умовами обслуговування підприємців на єдиному податку;
- калькулятором вартості супроводу.

Компанія Вікторія

Також, імовірно Вам буде цікава акція безкоштовної реєстрації юридичної особи [перейти].



Зверніть увагу, додатково Ви зможете замовити за акційними знижками також:

- електронні ключі ДП “ДІЯ” та програмне забезпечення для подання електронної звітності «Соната»;
- послуги бухгалтерського обслуговування для підприємств та податкового супроводу для підприємців (послуги з бухгалтерського та податкового аутсорсингу);
- консультації з оптимізації та планування податкового навантаження. Вибору оптимальної системи оподаткування;
- послуги аутстафінгу (лізинг персоналу, як елемент оптимізації оформлення працівників);
- виготовлення документів по охороні праці;
- постановку на облік РРО та отримання ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюновими виробами;
- ліцензійне антивірусне програмне забезпечення Zillya!
- реєстрацію торгової марки (знаку на товари, послуги);
- реєстрацію юридичних осіб інших організаційно-правових форм; отримання довідок, витягів з державних реєстрів;
- виготовлення дозволів на розміщення зовнішньої реклами в м. Чернівці;
- підготовку договорів та ін. юридичних документів. Супровід та представництво в судах, органах державної та місцевої влади та управління.



У разі, якщо Вас зацікавила пропозиція, звертайтеся в зручний для Вас спосіб

телефон: +380955957777

e-mail: office@vg.ua

**Умови акцій не розповсюджуються на посередників у реєстрації.*